

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8Co/2/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123208933
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eduard Valenčin
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8123208933.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Eduarda Valenčina a členov senátu JUDr. Mariany Hirkovej a JUDr. Mariána Hoffmanna, PhD., v právnej veci navrhovateľky: A. B., nar. X.X.XXXX, bytom C. XXX/XX, D. A., proti žalovanému: E. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. XXX/XXX, D. A., t.č. H. I. X, B., o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č.k. 32C/23/2023-28 zo dňa 25.10.2023 takto

rozhodol:

- P o t v r d z u j e uznesenie vo výrokoch I. a II..
- Žalobkyni nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením Okresný súd Prešov (súd prvej inštancie) rozhodol tak, že:

I. N a r i a d ť u j e kontrolu dodržiavania neodkladným opatrením vydaným Krajským súdom v Prešove č. k. 13Co/101/2019-236 zo dňa 1.9.2019 nariadených povinností vo vzťahu k žalovanému technickými prostriedkami - osobným identifikačným zariadením kontrolovanej osoby a zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby a vo vzťahu k žalobkyni zariadením varovania blízkosti chránenej osoby.

II. U k l a d á žalovanému podrobiť sa a strpieť inštaláciu hore uvedených technických prostriedkov a za uvedeným účelom dostaviť sa na Okresný súd Prešov k mediačnému a probačnému úradníkovi neodkladne najbližší pracovný deň po doručení tohto uznesenia.

III. P o u č u j e žalovaného o tom, že môže proti žalobkyni podať žalobu o ochranu osobnosti, resp. žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej žalobkyňou podaným neodkladným opatrením.

IV. Žalobkyni právo na náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

2. Súd prvej inštancie po oboznámení sa s návrhom žalobkyne, jeho doplnením a pripojenými spismi prvoinštančného súdu, dospel k záveru, že návrh žalobkyne je dôvodný. Žalobkyňa dostatočne opísala rozhodujúce skutočnosti odôvodňujúce potrebu neodkladnej úpravy pomerov. Zo znaleckého posudku znalca A. A. C. č. 98/2023, ktorý vyšetril žalovaného dňa 18.7.2023 ako obvineného v trestnej veci vyplýva, že znalec u neho zistil prejavy duševnej poruchy - bludovej poruchy a trvalej duševnej poruchy, zmiešanej poruchy osobnosti. Znalec považuje jeho pobyt na slobode z psychiatrického hľadiska za nebezpečný pre spoločnosť, nakoľko bez adekvátnej psychiatrickej liečby existuje riziko pokračovania analogickej trestnej činnosti (trestné činy ohrozujúce život a zdravie). Navrhol žalovanému uloženie ochranného psychiatrického liečenia ústavnou formou. Tiež považoval za potrebné jeho bezodkladné umiestnenie v zdravotníckom zariadení poskytujúcom zdravotnú starostlivosť v špecializačnom odbore psychiatria. Žalovaný aj bol hospitalizovaný na nemocničnom psychiatrickom oddelení s jeho písomným súhlasom, avšak keďže s ďalším pokračovaním hospitalizácie, a teda ani s liečbou nesúhlasil,

bol z tohto zariadenia prepustený dňa 31.8.2023. Žalovaný od začiatku hospitalizácie namietal postup medicínskeho zariadenia, ako aj orgánov činných v trestnom konaní. V liečebnom režime nespolupracoval, odmietal užívanie navrhovaných liekov, nebol prístupný racionálnym argumentom. Pozorovaním jeho duševného stavu bolo zistené, že sa aktuálne nejedná o prítomnosť závažného duševného ochorenia, teda psychózy (resp. bludovej poruchy), ktorú by bolo možné lege artis liečiť a teda nespĺňa kritéria ani na prípadnú hospitalizáciu bez jeho písomného súhlasu. V popredí klinického obrazu u neho dominujú prejavy poruchovej osobnostnej štruktúry, ktoré sú nemenné, trvalé, výraznejšie medikamentózne neovplyvniteľné so zachovaným kontaktom s realitou, a teda s neporušenými rozpoznávacími a ovládacími schopnosťami. V rámci svojej osobnostnej štruktúry má sklon difúzne paranoide spracovávať všetky podnety, ktoré sa týkajú jeho osoby. Pri nesúhlase s argumentmi sa vyhráňa podávaním sťažností a trestných oznámení. Nemocnica konštatovala, že medicínske možnosti sú vyčerpané. Počas hospitalizácie v rámci terapeutických rozhovorov boli zistené skutočnosti, ktoré vzbudzujú podozrenie na prítomnosť poruchy sexuálneho zamerania v objekte (pedofília), jeho cielené vyhľadávanie spoločností malých detí (do 10 rokov) v anamnéze (starostlivosť o cudzie maloleté deti, snaha o vykonávanie aktivít v detských táboroch, túžba vykonávania profesionálneho rodičovstva), opakované požiadavky na kontaktovanie sa s detskými psychiatrickými pacientmi počas hospitalizácie, čo je potrebné považovať za neprimerané.

3. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na to, že žalobkyňa v návrhu a jeho doplnení, okrem iného, poukázala na to, že z dôvodu obavy o svoj život a zdravie musela ukončiť pracovný pomer a momentálne je nezamestnaná. Zdržiava sa v prenajatom byte a vo voľnom pohybe je v maximálnej miere obmedzená. Žalobkyňa má za to, že doposiaľ uložený zákaz priblíženia sa neodkladným opatrením nie je dostatočný a nezabezpečuje potrebnú mieru ochrany. Potrebnú vyššiu mieru ochrany by podľa presvedčenia žalobkyne mohla zabezpečiť kontrola dodržiavania povinnosti nariadenej neodkladným opatrením, technickými prostriedkami.

Prvoinštančný súd mal za to, žalobkyňa osvedčila, že existujú závažné dôvody domnievať sa, že je ohrozená jej duševná a telesná integrita, a to najmä s poukazom na závery znaleckého posudku znalca A. A. C. č. 98/2023, ktorý u žalovaného zistil prejavy duševnej poruchy - bludovej poruchy a trvalej duševnej poruchy, zmiešanej poruchy osobnosti a ktorý konštatoval, že pobyt žalovaného na slobode je z psychiatrického hľadiska nebezpečný pre spoločnosť. Z dôvodu obavy žalobkyne o jej bezpečnosť je daná naliehavá potreba upraviť pomery strán sporu. Z uvedených dôvodov preto nariadil kontrolu dodržiavania povinností nariadených neodkladným opatrením vydaným Krajským súdom v Prešove č. k. 13Co/101/2019 - 236 dňa 1.9.2019 vo vzťahu k žalovanému technickými prostriedkami - osobným identifikačným zariadením kontrolovanej osoby a zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby a vo vzťahu k žalobkyne zariadením varovania blízkosti chránenej osoby. Zároveň uložil žalovanému povinnosť podrobiť sa a strpieť inštaláciu hore uvedených technických prostriedkov a za uvedeným účelom dostaviť sa na Okresný súd Prešov k mediáčnému a probačnému úradníkovi, neodkladne najbližší pracovný deň po doručení tohto uznesenia.

O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. - Civilný sporový poriadok (CSP), pričom, keďže úspešnej žalobkyne trovy konania podľa obsahu spisu nevznikli, súd jej ich náhradu nepriznal.

4. Proti výrokom I. a II. tohto rozhodnutia podal odvolanie žalovaný. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil tak, že návrh žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne a prizná žalovanému náhradu trov konania. Poukázal na to, že súd prvej inštancie nezrejmil, z akého dôvodu je doposiaľ uložený zákaz priblíženia nedostatočný, a preto považuje vydanie neodkladného opatrenia za neodôvodnené. Odkázal na znalecký posudok č. 18/2023 znalkyne B. B. vypracovaný v trestnom konaní proti žalovanému pre prečin nebezpečného vyhrážania, z ktorého, okrem iného vyplýva, že testovanie reality zo strany poškodenej (žalobkyne) je kolísavé, jej myslenie je povrchné, má deficit sebakritiky, obmedzenú schopnosť rebareflexie, čiernobiele videnie sveta, má vo všeobecnosti zníženú vierohodnosť a zároveň snahu priťažičť žalovanému. Závery tohto znaleckého posudku, podľa žalovaného, preukazujú účelovosť a tendenčnosť konania žalobkyne, pričom u nej na jednej strane absentujú prejavy reálneho strachu (žalobkyňa ich simuluje) a na druhej strane žalobkyňa nepodložené tvrdí, že má zo žalovaného obavy o život a zdravie. Žalovaný ďalej poukázal na to, že žalobkyňa účelovo klamala pokiaľ uviedla v trestnom konaní na hlavnom pojednávaní, že pracovníčka ÚPSVaR Prešov, p. J. ju mala kontaktovať s tým, aby ani nevychádzala z domu, pretože žalovaný sa jej vyhráňa. Táto pracovníčka sa ale vyjadрила, že vylučuje to, čo tvrdí p. B., a teda že ju mala upozorniť na to, že p. F. sa ju chystá fyzicky zlikvidovať a že nemá vychádzať zo svojho bytu. Uviedol, že nebolo

preukázané, aby z jeho strany dochádzalo k akémukoľvek konaniu, ktoré by malo vyvolávať obavy opodstatňujúce neodkladnú úpravu pomerov, pričom je už od 31.8.2023 na slobode a nevznikla ani raz situácia, ktorá by čo i len evokovala obavy o život a zdravie žalobkyne v dôsledku konania žalovaného, práve naopak, žalovaný naďalej plne rešpektuje neodkladné opatrenie nariadené Krajským súdom v Prešove, č.k. 13Co/101/2019-236 zo dňa 1.9.2019. Zároveň poukázal na to, že v danom prípade absentuje princíp proporcionality, pretože súd je povinný poskytnúť súdnu ochranu nielen strane, ktorá sa domáha nariadenia neodkladného opatrenia, ale zároveň aj tej strane, voči ktorej neodkladné opatrenie smeruje. Poukázal na to, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, vyhodnotil ich jednostranne v neprospech žalovaného, čím bol naplnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP a taktiež bol naplnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, keďže súd prvej inštancie nesprávne aplikoval § 325 ods. 1 CSP a jeho rozhodnutie teda vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že súd prvej inštancie odkazuje na závery znaleckého posudku A. C. č. 98/2023, bez konkrétneho poukazu na to, v čom vidí potrebu úpravy pomerov tak, ako to nariadil neodkladným opatrením, teda súd prvej inštancie neodôvodňuje, prečo je potreba neodkladného opatrenia v zásadne širšom a výrazne viac obmedzujúcom rozsahu, ako je to v zmysle neodkladného opatrenia Krajského súdu v Prešove zo dňa 1.9.2019 a tým je daný odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d/ CSP.

5. Žalobkyňa k odvolaniu žalovaného uviedla, že napadnuté uznesenie považuje za vecne správne a v celom rozsahu za dôvodné. K záverom znaleckého posudku B. B. č. 18/2023 uviedla, že kategoricky odmieta akékoľvek klamstvo z jej strany a poukázala na to, že posudok bol vypracovaný v júni 2023, teda v období väzby žalovaného, kedy bolo objektívne nemožné, aby osoba žalovaného a jeho správanie mohli predstavovať pre žalobkyňu akúkoľvek hrozbu. Závery tohto posudku taktiež nevylučujú existenciu ohrozenia jej fyzickej či psychickej integrity žalovaným. Opätovne poukázala na závery znaleckého posudku A. C. č. 98/2023, ktorý zistil prejavy duševnej poruchy – bludovej poruchy a trvalej duševnej poruchy, zmiešanej poruchy osobnosti, pričom znalec považuje pobyt obvineného na slobode z psychiatrického hľadiska za nebezpečný pre spoločnosť, nakoľko bez adekvátnej psychiatrickej liečby existuje riziko pokračovania v trestnej činnosti. Závery tohto posudku žalovaný v odvolaní nerozporoval, práve naopak, potvrdil ich predloženou lekárskou správou A. K. zo dňa 22. 11. 2023, z ktorej je zrejmé, že okrem iného bola u neho zistená psychiatrická diagnóza F.61 – zmiešaná iná porucha osobnosti, pričom jeho stav je t.č. dekompenzovaný. Uvedené jednoznačne preukazuje, že psychický stav žalovaného nie je stabilizovaný, sú u neho prítomné viaceré psychiatrické diagnózy, čo bez akýchkoľvek pochybností zvyšuje riziko nepredvídateľnosti jeho správania. Zároveň uviedla, že žalovaný ku dňu podania tohto vyjadrenia nie je nijakým spôsobom obmedzený na slobode, pričom konanie o uloženie ochranného opatrenia – psychiatrického ochranného liečenia nebolo doposiaľ právoplatne ukončené. Žalobkyňa má za to, že len za súčasnej kontroly technickými prostriedkami, môže nariadené neodkladné opatrenie plniť svoj účel. Nepochybne sa tak efektívne zvyšuje miera ochrany jej bezpečnosti a eliminuje sa miera rizika ujmy na jej strane. V súvislosti s námietkou žalovaného o neproporcionality nariadeného neodkladného opatrenia uviedla, že ochrana pred zásahom do práva na život a zdravie je závažnejšia a má prednosť pred obmedzením žalovaného technickými prostriedkami. Žalobkyňa navrhla, aby odvolací súd potvrdil uznesenie Okresného súdu Prešov a priznal jej voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

6. Krajský súd v Prešove, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 357 písm. d) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutia v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

7. Neodkladné opatrenie sa podieľa na realizácii ústavne zaručeného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 36 Listiny základných práv a slobôd a podľa čl. 46 a nasl. Ústavy SR. Právo na súdnu ochranu by nebolo komplexné, ak by chýbala možnosť zákonom ustanoveným postupom domáhať sa svojho práva na nestrannom a nezávislom súde v prípadoch, v ktorých je toto právo ohrozené v časovej a vecnej súvislosti vylučujúcej jeho ochranu inak než neodkladným, urgentným zásahom súdu. V takýchto prípadoch súd rozhoduje na základe osvedčenia tvrdených skutočností. Osvedčenie tvrdených skutočností (osvedčenie nároku) znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje len najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Výsledok takéhoto postupu je to, že osvedčované skutočnosti sa zo zreteľom na všetky okolnosti prípadu javia ako vysoko pravdepodobné. V tomto prípade platí, že je výlučne vecou navrhovateľa

neodkladného opatrenia, aby svoje tvrdenia o osvedčení nároku, pre ktorý žiada dočasnú ochranu, podložil dostatočnými dôkazmi, z ktorých súd vyvodí záver o prípustnosti a opodstatnenosti takéhoto návrhu. Tu nie je na mieste, aby sa vykonávalo rozsiahle dokazovanie, prípadne aby súd vyvinul procesné úsilie o doplnenie dokazovania. Taktiež nemožno prehliadnuť, že neodkladné opatrenie súd nariadi len v prípade potreby bezodkladne upraviť pomery strán alebo v prípade, ak by bola daná obava, že by exekúcia bola ohrozená.

8. Odvolací súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie pre účely nariadenia neodkladného opatrenia, pri ktorom je daný zúžený rozsah dokazovania, ktoré vzhľadom na charakter tohto inštitútu nemôže byť také, ako dokazovanie vo veci samej, na základe predložených listinných dôkazov vo veci správne a dostatočne zistil skutkový stav, na ktorý aj správne aplikoval príslušné právne normy. Odvolací súd má za to, že jeho rozhodnutie je odôvodnené a konzistentné, pričom v celom rozsahu odkazuje na jeho odôvodnenie (§ 387 ods. 2 CSP) a na zdôraznenie jeho správnosti uvádza nasledovné:

Odvolací súd poukazuje na to, že je úplne nepochybné, že ochrana života a zdravia má prednosť pred zásahom do práv žalovaného, ktoré spočívajú v tom, že žalovaný musí strpieť technické zariadenie na svojom tele, ktoré monitoruje jeho pohyb. Žalovaný v odvolaní uviedol, že tvrdenia žalobkyne o tom, že sa jej mal vyhrážať smrťou, resp. poškodením zdravia, nemajú byť pravdivé. Predložené listinné dôkazy toto jeho tvrdenie, ale nepotvrdzujú a aj bez ohľadu na tvrdenia samotnej žalobkyne, je z odborných posudkov nepochybné, že žalovaný trpí takými diagnózami, ktoré nezaručujú bezpečnosť žalobkyne a ich detí, pričom žalovaný môže byť prechodne v určitom útlme, ale z predložených listinných dôkazov taktiež vyplýva, že počas hospitalizácie zdravotníckom zariadení (psychiatrické oddelenie) nespolupracoval, odmietal medikamentóznú liečbu a za týchto okolností môže byť jeho správanie skutočne nevyspytateľné, pričom inštaláciou monitorovacieho zariadenia nedošlo u neho k tak zásadnému poškodeniu jeho práv, aby bolo možné konštatovať neproporcionalitu nariadeného neodkladného opatrenia vzhľadom na jeho účel, ktorým je v danom prípade nepochybne ochrana života a zdravia. Pokiaľ žalovaný v odvolaní uviedol, že od 31.08.2023, odkedy bol prepustený z psychiatrického oddelenia, nenastala ani raz situácia, ktorá by čo i len evokovala obavy žalobkyne o jej život a zdravie, tak v tomto ohľade odvolací súd poukazuje na to že vzhľadom na odborné konštatovania diagnóz u žalovaného, nie je možné zaručiť, akým spôsobom sa bude správať, a to hlavne s poukazom na jeho predchádzajúce správanie, pričom v danom prípade možno konštatovať, že nariadené neodkladné opatrenie má aj preventívny charakter, a to aj s poukazom na to, že odvolací súd nemá informácie o tom akým spôsobom bolo rozhodnuté o návrhu na uloženie psychiatrického liečenia žalovanému.

9. Vzhľadom na uvedené má teda aj odvolací súd za to, že v danom prípade sú splnené podmienky nariadenia neodkladného opatrenia, a teda osvedčenie danosti práva žalobkyne a potreba úpravy práv strán sporu neodkladným opatrením. Pokiaľ sa aj samotný žalovaný vyjadril, že bezproblémovo dodržiava neodkladné opatrenie (zákaz priblíženia sa k žalobkyni a ich deťom na vzdialenosť 100 metrov), tak ani kontrola dodržiavania tohto neodkladného opatrenia, podľa názoru odvolacieho súdu, nemôže žalovaného obmedziť natoľko, aby nemohol strpieť kontrolu dodržiavania neodkladného opatrenia technickým zariadením. S poukazom na vyššie uvedené, preto odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne.

10. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP s použitím § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP, pričom žalobkyni, ktorá bola v odvolacom konaní úspešná, podľa obsahu spisu trovy konania nevznikli, preto odvolací súd s poukazom na čl. 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku rozhodol tak, že žalobkyni voči žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

11. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).